

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Oglekļa mazietilpīga attīstība Latvijā

2016.gada 22. aprīlis, Rīgā
Publiskā diskusija «Latvijas nākotne jaunajā
klimata realitātē»

Dr. Oec. Ilze Prūse
Klimata pārmaiņu
departamenta direktore

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Oglekļa mazietilpīga attīstība

Oglekļa mazietilpīga attīstība (*low carbon development*) jeb **OMA** – nozīmē pakāpenisku pāreju uz oglekļa mazietilpīgu ekonomiku – ekonomiku, kas rada minimālas siltumnīcefekta gāzu (SEG), sevišķi oglekļa dioksīda (CO₂), emisijas.

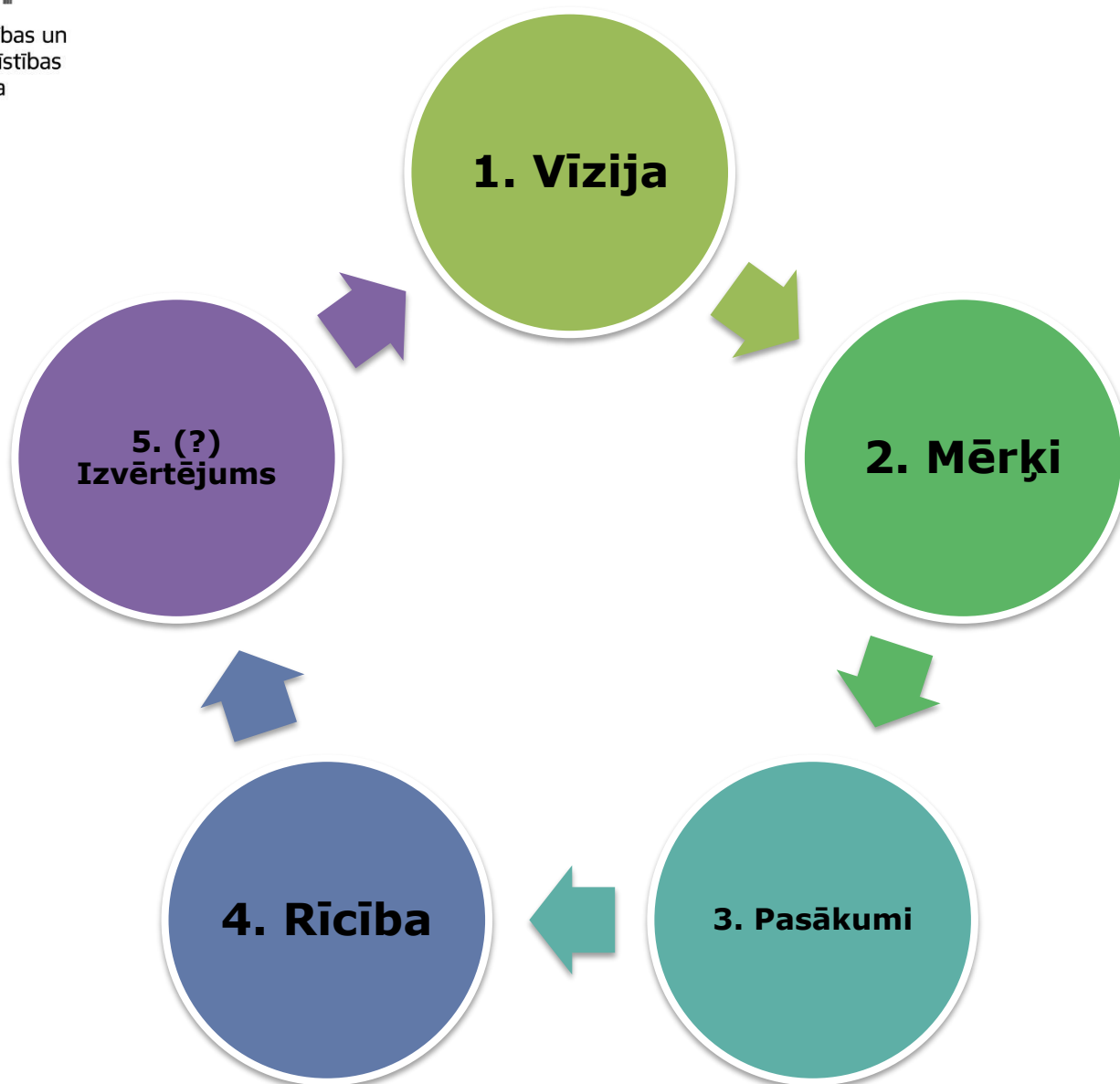
Pārdomāti īstenotai **OMA var būt ne vien pozitīva ietekme uz klimatu un vidi, bet arī uz ekonomiku un sociālo sfēru.**

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Darbi ceļā uz OMA

Latvijas OMA izstrādē vērā ņemamie aspekti

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

**Eiropas
Savienības (ES)
klimata politika**

**Latvijas
nacionālā
situācija**

**Starptautiskā
klimata politika**

**United Nations
Framework Convention on
Climate Change**

**Citas nozīmīgas
iniciatīvas un
politikas**

UN World Conference on
Disaster Risk Reduction
2015 Sendai Japan

PARIS 2015
UN CLIMATE CHANGE CONFERENCE
COP21·CMP11

DOHA 2012
UN CLIMATE CHANGE CONFERENCE
COP18·CMP8

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

ES ceļakarte virzībai uz OMA

ES kopš 2013. gada
ievieš visaptverošu
klimata politiku, kas
virzīta uz vismaz 80% SEG
emisiju samazināšanu līdz
2050.gadam salīdzinājumā
ar 1990.gadu

-20%

- 21% ES ETS*
un -10%
ne-ES ETS
līdz 2020

vismaz -40%

- 43% ES
ETS un
-30% ne-
ETS
līdz 2030

...
līdz
2040

- 80% līdz 95%
līdz 2050

- 2008.gadā apstiprināta **Eiropas Klimata un enerģētikas pakotne** 2020.gadam
- 2011.gadā apstiprināts **Ceļvedis virzībai uz konkurētspējīgu ekonomiku ar zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni** 2050. gadā
- 2014.gadā apstiprināts **Eiropas Klimata un enerģētikas politikas satvars 2030.gadam (KEPS2030)**. **2016.gadā sāksies sarunas par ES kopējā mērķa sadali starp dalībvalstīm.**

* ETS – Emisijas kvotu tirdzniecības sistēma

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Latvijas vīzija kontekstā ar OMA

Latvijas vīzijas
formulēšana kontekstā
ar OMA vēl procesā, taču
atsevišķas pamatvērtības
jau ir identificētas.

- **Latvija – mūsu mājas – zaļa un sakopta**, radoša un ērti sasniedzama vieta pasaules telpā, par kuras ilgtspējīgu attīstību mēs esam atbildīgi nākamo paaudžu priekšā.
(Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam, 2010)
- **Nodrošināt Latvijas ieguldījumu globālo klimata pārmaiņu samazināšanā**, ņemot vērā Latvijas vides, sociālās un ekonomiskās intereses; veicināt Latvijas gatavību pielāgoties klimata pārmaiņām un to izraisītajai ietekmei. (Vides politikas pamatnostādnes 2014-2020.gadam, 2014)
- **Izstrādāsim tautsaimniecības attīstības un sabiedrības interesēm atbilstošu klimata politiku**. Sasniegsim Latvijai saistošus klimata politikas mērķus, nosakot ekonomiski pamatotus un uz mērķi fokusētus siltumnīcefekta gāzu emisijas samazinošus pasākumus (sabalansējot izmaksas un ieguvumus nozaru – enerģētika, lauksaimniecība, transports un rūpniecība – dalījumā). (M.Kučinska Valdības deklarācija, 2016)
- Līdz 2016. gada beigām tiks izstrādāta **Latvijas oglekļa mazietaipīgas attīstības stratēģija 2050.gadam.**

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Latvijas mērķi SEG emisiju ierobežošanai

**Mērķi
apstiprināti līdz
2020.gadam.**
Pēc 2020.gada
mērķi vēl nav
noteikti.

-21% līdz 2020

(salīdzinot ar 2005.gadu)

**SEG emisiju ierobežošanas
mērķis ETS sektorā**

+17% līdz 2020

(salīdzinot ar 2005.gadu)

**SEG emisiju ierobežošanas
mērķis ne-ETS sektorā**

**-16 302 000 tCO₂
/gadā**

Ikgadējais mērķis - meža
apsaimniekošanas references
līmenis (FMRL)*

- Enerģijas, kas ražota no atjaunojamiem energoresursiem īpatsvars enerģijas bruto gala patēriņā **40%**, t.sk. **10%** transportā (mērķis saistošs);
- Valsts uzkrātais gala enerģijas ietaupījums periodā no 2013-2020.gadam **0,85 Mtoe**; (mērķis saistošs);
- Primārās enerģijas ietaupījums 2020.gadā **0,67 Mtoe** (mērķis nesaistošs);
- Ik gadu renovēti **3%** no valsts tiešās pārvaldes ēku platības (mērķis saistošs, 678 460 m² uz 2020.gadu).
- Par **50%** samazināts vidējais siltumenerģijas patēriņš apkurei (ar klimata korekciju, attiecināts pret 2009. gadu), līdz 2020.gadam jāsasniedz mērķis **150kWh/m²** (mērķis nesaistošs);
- Energointensitātes samazināšana līdz **280kg naftas ekvivalenta uz 1000EUR IKP**.

* Tikš pārskatīts, ņemot vērā aktuālākos meža nozares datus (vēsturiskos un prognozētos datus)

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Vides politikas pamatnostādņēs 2014-2020. gadam noteiktie galvenie rīcības virzieni (2014)

1. SEG samazināšana un CO₂ piesaistes nodrošināšana

- ES ETS darbības nodrošināšana
- Biomasas ilgtspējīga izmantošana
- CO₂ piesaistes nodrošināšana meža zemēs un oglekļa saistīšana koksnes produktos ar ilgu kalpošanas laiku
- Ēku energoefektivitātes uzlabošana
- Apgaismojuma infrastruktūras energoefektivitātes uzlabošana
- Videi draudzīgas transporta infrastruktūras attīstīšana un atjaunojamo energoresursu izmantošana transportā
- Ilgtspējīgas saimniekošanas prakses ieviešana lauksaimniecībā
- Atjaunojamo energoresursu izmantošana enerģijas ražošanā
- Zaļā publiskā iepirkuma veicināšana
- Oglekļa mazietilpīgu tehnoloģiju attīstīšana un ieviešana
- SEG samazināšanas un CO₂ piesaistes jautājumu integrēšana dažādu nozaru politikās un pašvaldību darbībā, t.sk. reģionālu stratēģiju/ plānu izstrāde

2. **Pielāgošanās** klimata pārmaiņām

3. SEG emisiju **uzskaite un prognozēšana**

4. **Pētījumu īstenošana** klimata pārmaiņu, klimata pārmaiņu mazināšanas un pielāgošanās klimata pārmaiņām jomās

5. **Sabiedrības informēšana un izglītošana**

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

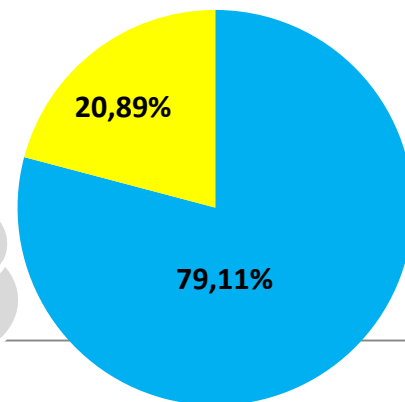
Latvijas SEG emisiju kopapjoms 2014. gadā

11 270 767 t CO₂ ekv

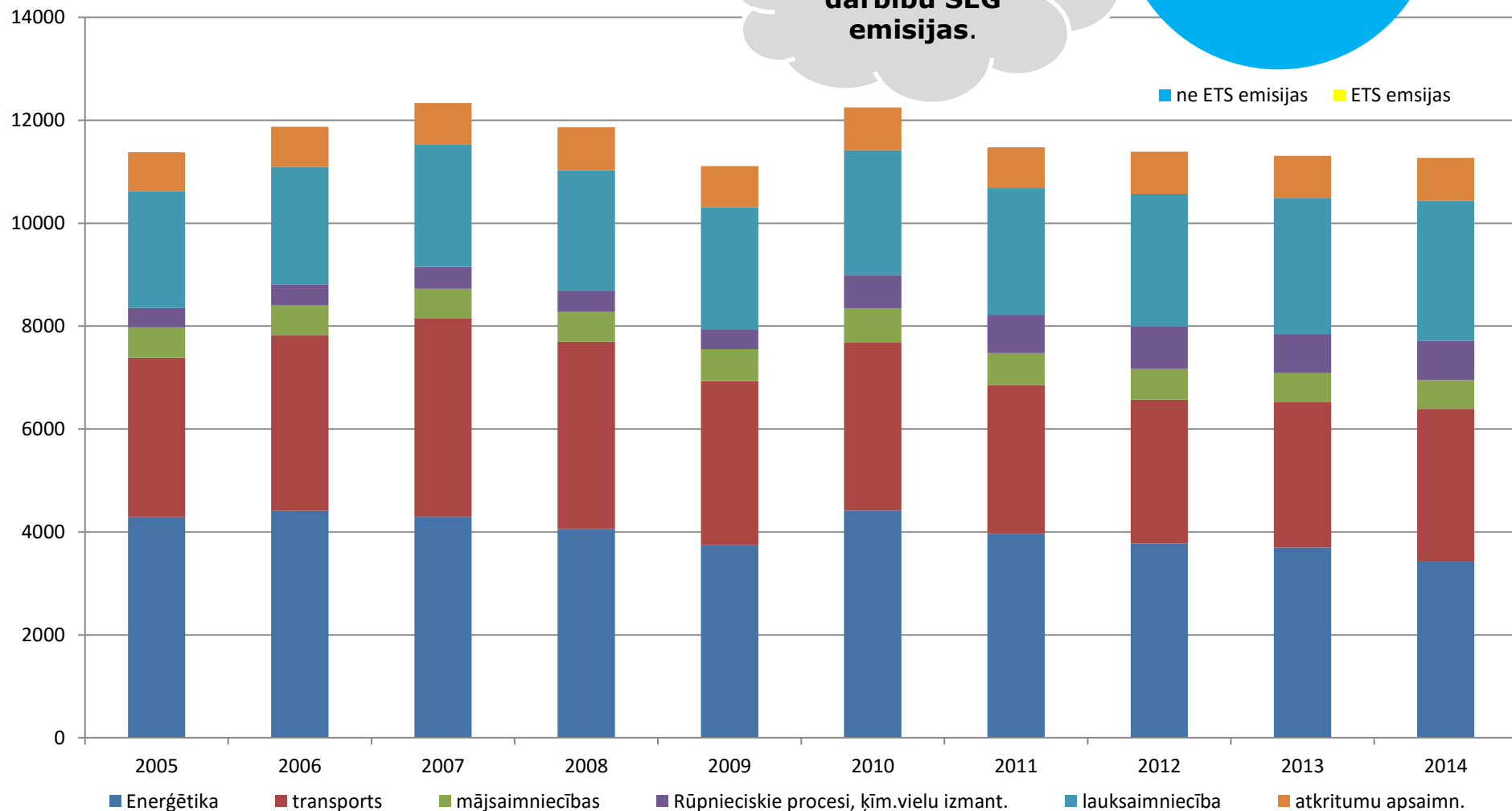
Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Kopējās Latvijas SEG emisijas (kt CO₂ ekv.)

Lielākā daļa ir
tieši ne-ETS
darbību SEG
emisijas.

ne ETS emisijas   ETS emisijas

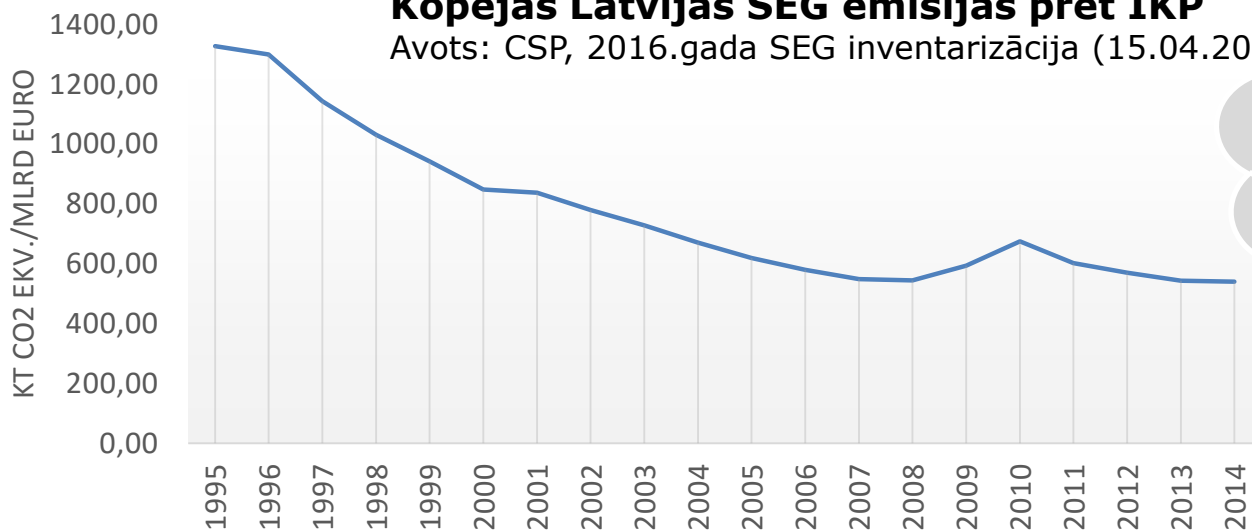
Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Latvijas SEG emisiju intensitātes vērtējums

Kopējās Latvijas SEG emisijas pret IKP

Avots: CSP, 2016.gada SEG inventarizācija (15.04.2016)

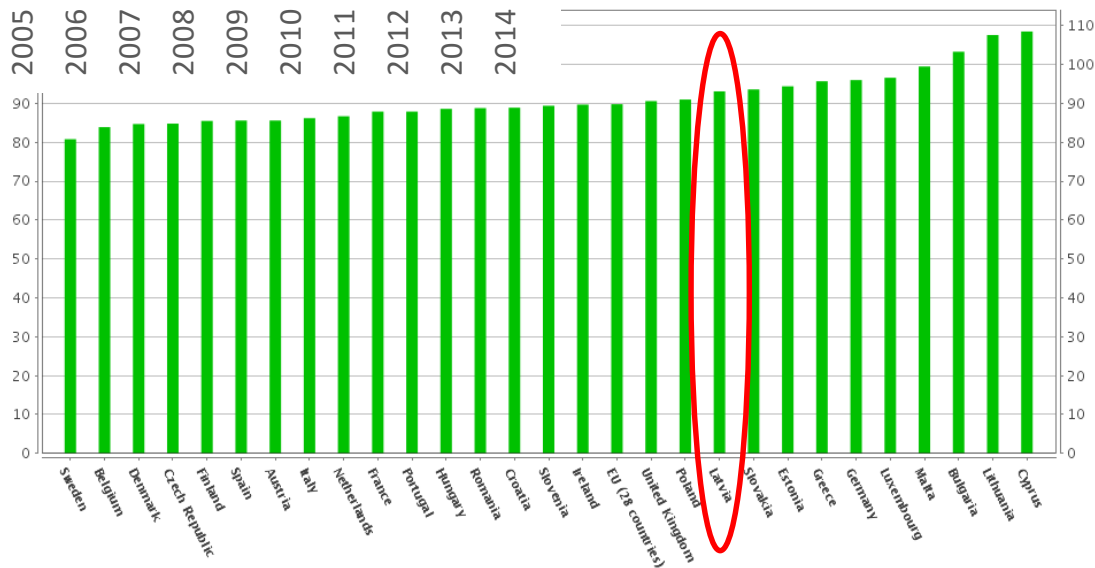

**Neskatoties uz
samazinājumu,
vienas no lielākajām
ES (2014.gadā 539
890 tCO2ekv/mlrd.
EUR)**

**Sliktāka kā
vidēji ES**

**SEG intensitāte enerģijas
patēriņā 2013.gadā**

Avots: Eurostat

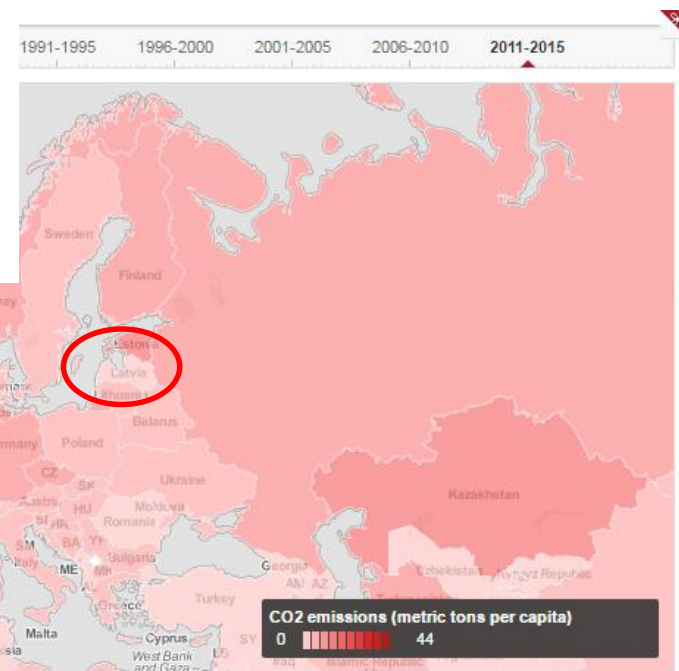
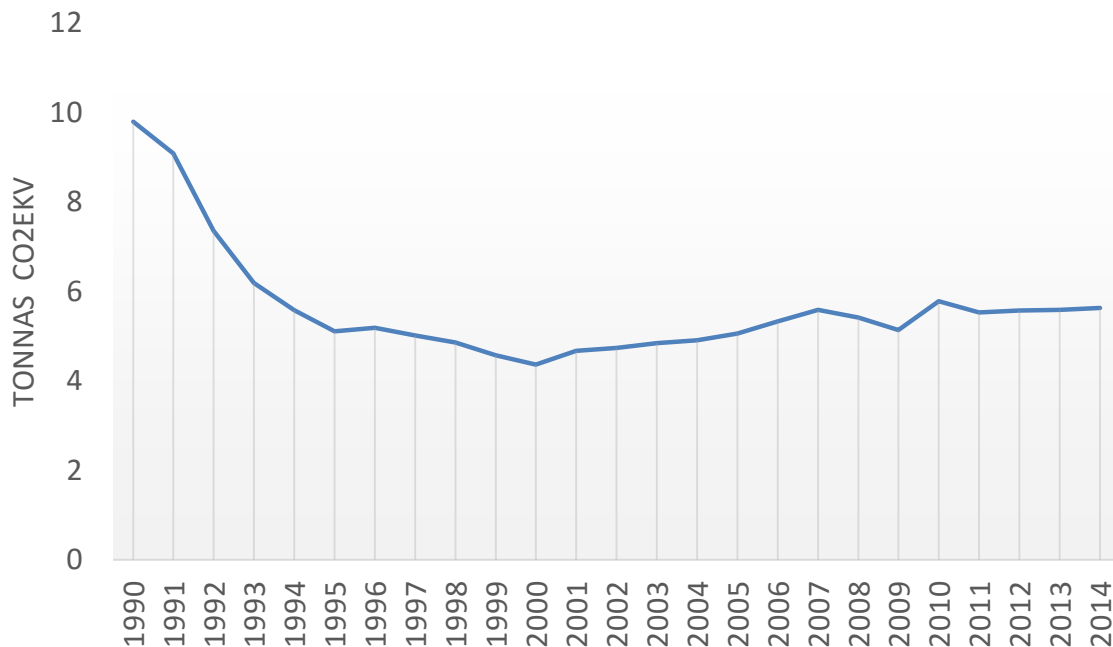

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Latvijas SEG emisijas uz 1 iedzīvotāju

Vismazākās starp
ES dalībvalstīm
(2014.gadā 5,63
t/iedz.)

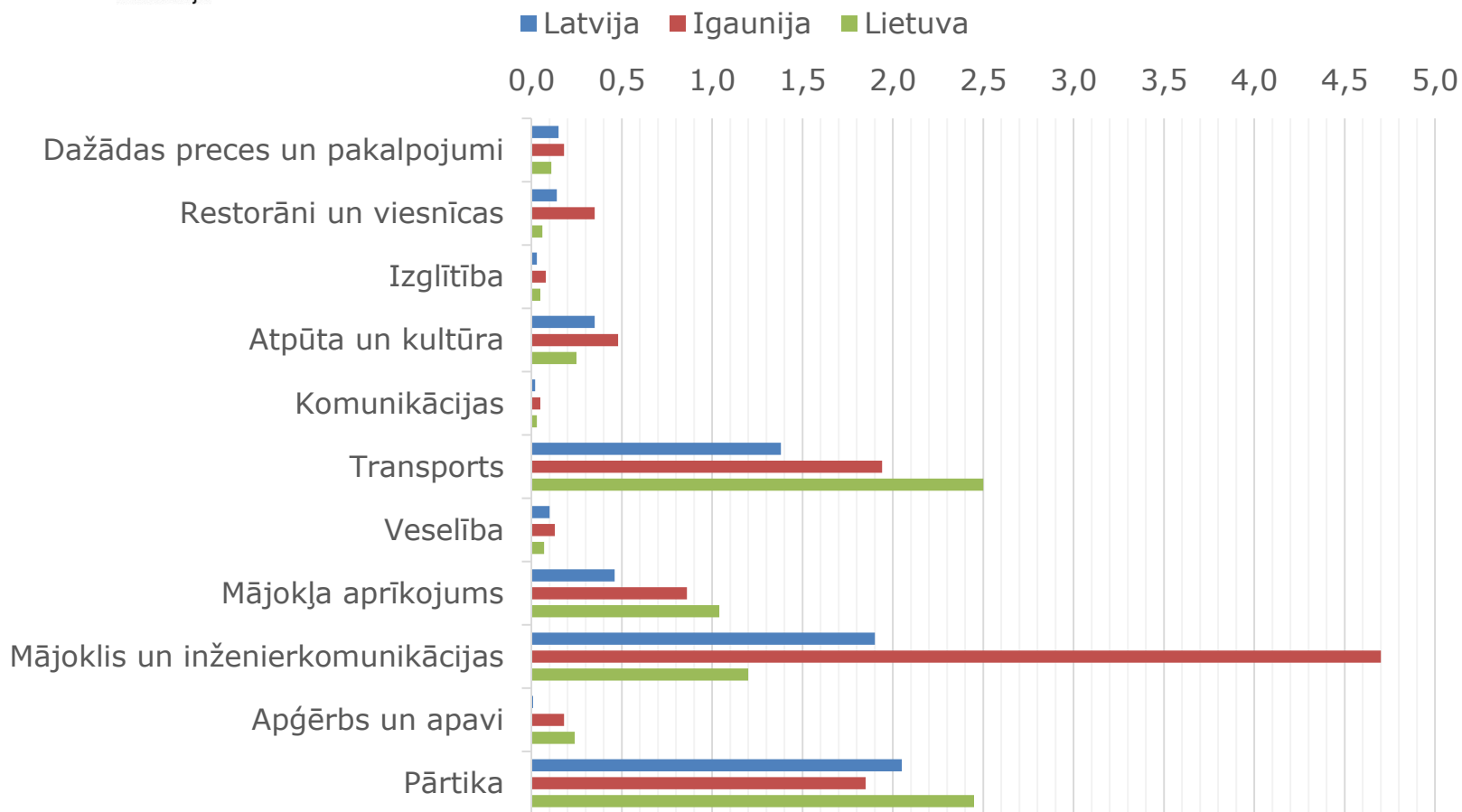
Datu avoti: CSP, 2016.gada SEG inventarizācija
(15.04.2016) un Pasaules Banka

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Baltijas valstu iedzīvotāju «oglekļa pēda»

Visvairāk
emisijas rada
mājoklis,
transports un
pārtika.

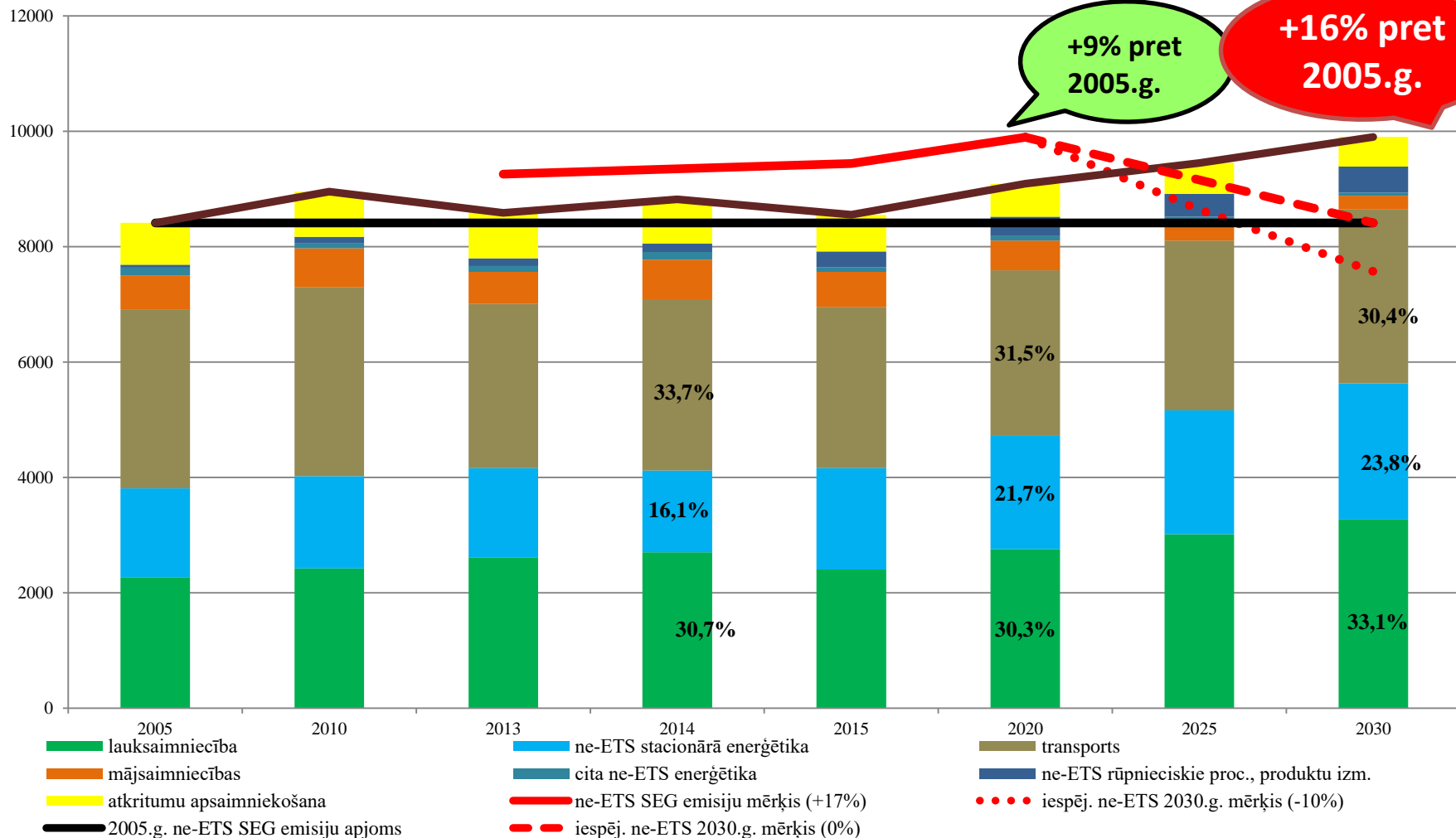
Latvijas iedzīvotāja «oglekļa pēda» 6,6 t CO2 ekv uz 1 iedz./ gadā

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Latvijas ne-ETS SEG emisijas un to prognozes (kt CO₂ ekv.)

2020. gada mērķi
visticamāk izpildīsīm,
taču potenciālā
2030.gada mērķa izpildei
būs nepieciešami papildus
un jauni pasākumi.

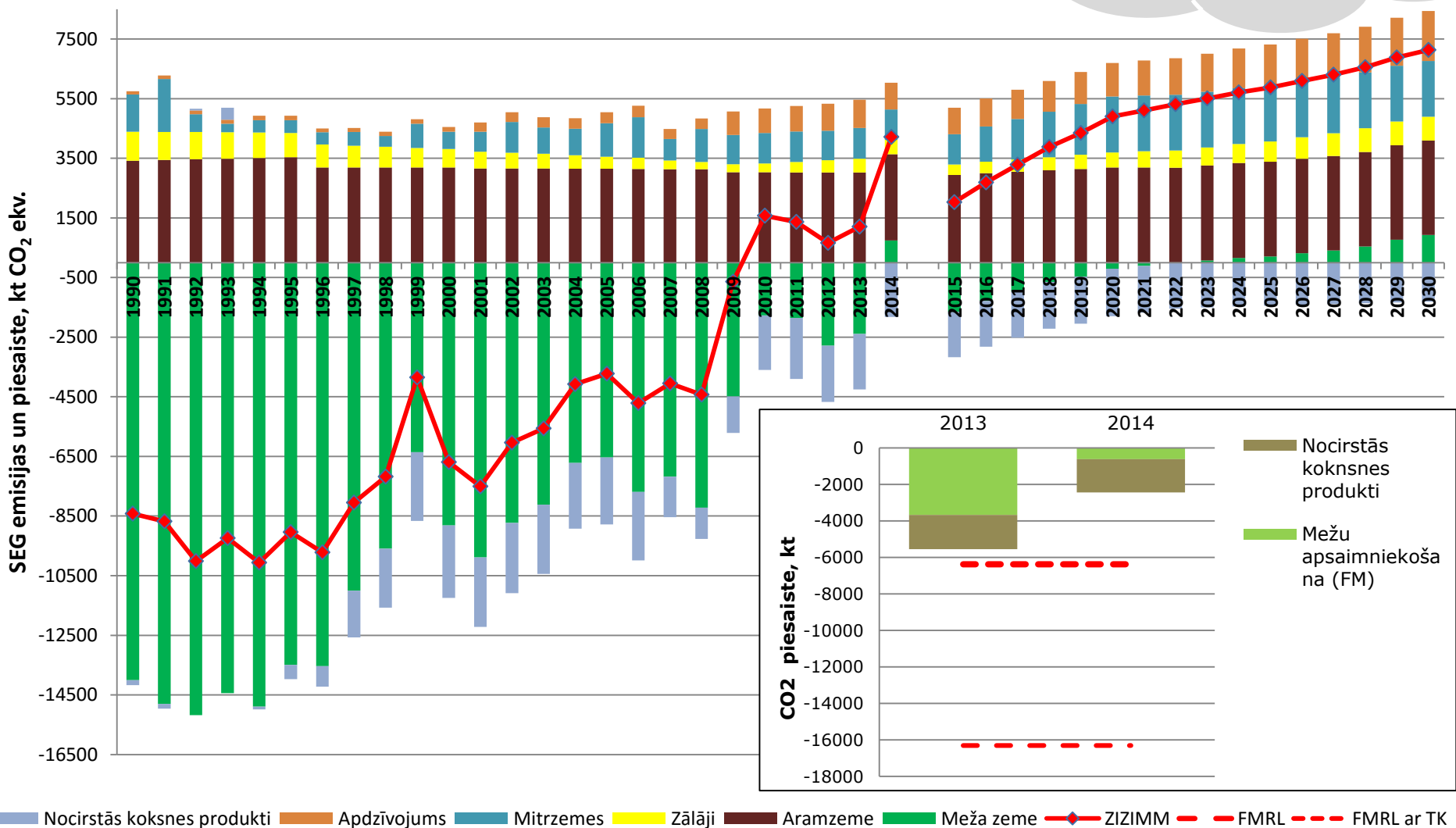

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija

Latvijas zemes izmantošanas un zemes izmantošanas maiņas (ZIZIMM) SEG emisijas un CO₂ piesaiste

Neto piesaiste no mežiem ir kļuvusi negatīva.

Nepieciešami papildus pasākumi CO₂ piesaistes ikgadējo 2013-2030.gada mērķu izpildei.

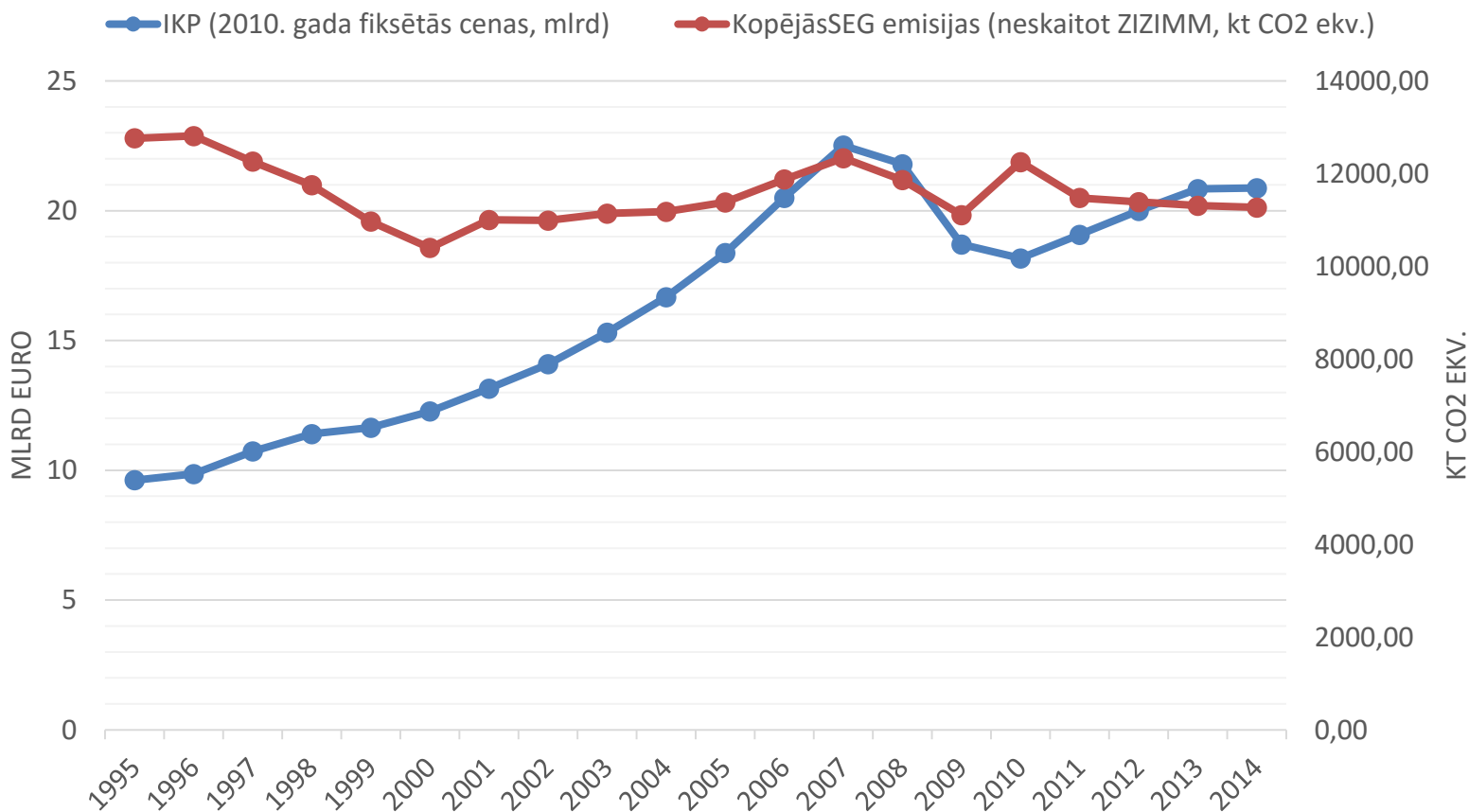

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Kopējās Latvijas SEG emisijas un iekšzemes kopprodukts (IKP)

SEG atsaiste no
IKP Latvijā nav
pastāvīga, taču
periodiski ir
novērojama.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Virzībā uz OMA tieši un netieši iesaistītās (skartās) puses

Mediji

**Pilsētu un
novadu
pašvaldības,
plānošanas
reģioni**

**Zinātniski –
pētnieciskās
iestādes**

**Valdība un
nozaru
ministrijas**

Komersanti

Izglītības iestādes

Iedzīvotāji

**Nevalstiskās
organizācijas
(komersantu un
iedzīvotāju pārstāvji)**

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Nozīmīgākie darbi klimata pārmaiņu politikas jomā 2016.gadā Latvijā

- Līdz augustam, balstoties uz nozaru sniegto informāciju, sagatavot **konceptuālo ziņojumu par potenciālo 2030.gada mērķu izpildes iespējām un izmaksām.**
- Līdz gada beigām **sagatavot progresa ziņojumu** par perioda līdz 2020.gadam mērķu izpildi, nepieciešamības gadījumā **iekļaujot priekšlikumus pilnveidojumiem.**
- Līdz gada beigām izstrādāt **Latvijas oglekļa mazietilpīgas attīstības stratēģiju 2050.gadam.**
- Līdz gada beigām izstrādāt **Latvijas pielāgošanās klimata pārmaiņām stratēģijas** projektu.

*Francijas prezidents Fransuā Olands: “Tikai
retajam tiek dota tā iespēja mainīt pasauli.
Jums ir iespēja to izdarīt!”*

Paldies par uzmanību!
Jautājumi?

Dr. Oec. Ilze Prūse

Klimata pārmaiņu departamenta direktore